

**روابط خارجی آل بویه عراق
در
خلیج فارس و دریای عمان**

دکتر سمیه بیانی

www.ketab.ir

بیاتی، سمیه، ۱۳۶۵-	سرشناسه
روابط خارجی آل بویه عراق در خلیج فارس و دریای عمان / سمیه بیاتی.	عنوان و نام پدیدآور
ورامین: وارنا، ۱۴۰۰.	مشخصات نشر
۱۴۸ص. : نقشه. م.س ۱۴/۵×۲۱/۵	مشخصات ظاهری
۰۰۰۰هـ.ریال: 2-6-97037-978	شابک
فیبا	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ۱۴۴-۱۳۳.	یادداشت
ایران -- تاریخ -- دپلمیان، ۳۲۰ - ۴۴۷ق.	موضوع
Iran -- History -- Buyids, 939 - 1055	موضوع
ایران -- روابط خارجی -- قرن ۴ق.	موضوع
Iran -- Foreign relations -- ۱۰th century	موضوع
عراق -- روابط خارجی -- قرن ۴ق.	موضوع
Iraq -- Foreign relations -- ۱۰th century	موضوع
عراق -- روابط خارجی -- ایران	موضوع
Iraq -- Foreign relations -- Iran	موضوع
عراق -- تاریخ -- ۳۲۰ - ۴۴۷ق.	موضوع
Iraq -- History -- 932 - 1055	موضوع
۷۱۳DSR	رده بندی کنگره
۹۵۵/۰۴۸۵	رده بندی دیویی
۸۴۶۵۸۰۰	شماره کتابشناسی ملی
۱۳۶۵	اطلاعات رکورد

روابط خارجی آل بویه عراق در خلیج فارس و دریای عمان دکتر سمیه بیاتی

ناشر: وارنا

طراحی جلد: واحد گرافیک وارنا | صفحه آرای: سمیه شاه حسینی

نوبت انتشار: اول؛ تابستان ۱۴۰۰ | شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: مبین | شابک: ۶-۲-۹۷۰۳۷-۶۲۲-۹۷۸ | قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

تلفن: ۳۶۲۶۱۴۲۸ - ۰۹۳۰۸۴۲۸۷۷۱

www.varnapub.blogfa.com

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: معرفی و نقد منابع
۱۳	تواریخ عمومی
۱۴	- مروج الذهب و معادن الجواهر
۱۴	- تجارب الامم
۱۵	- ذیل تجارب الامم
۱۵	- المنتظم فی تاریخ الامم و الملوك
۱۶	- الکامل فی التاریخ
۱۶	کتاب جغرافیای تاریخی
۱۷	- المسالك و الممالك
۱۷	- صورة الارض
۱۸	- احسن التقاسیم فی معرفة الاقالیم
۱۸	- حدود العالم من المشرق الى المغرب
۲۱	فصل دوم: آل بویه عراقی از آغاز تا زوال (۳۴۷-۳۳۴ ه.ق)
۲۱	آل بویه پیش از ورود در بغداد
۲۳	ورود آل بویه به عراق و غلبه بر خلافت عباسی
۳۲	امارت معزالدوله (۳۵۶-۳۳۴ ه.ق)
۳۳	امارت عزالدوله بختيار (۳۶۷-۳۵۶ ه.ق)
۳۵	امارت عضدالدوله (۳۷۲-۳۶۷ ه.ق)
۳۸	فرمانروایی صمصامالدوله (۳۷۶-۳۷۲ ه.ق)
۳۹	فرمانروایی شرفالدوله (۳۷۹-۳۷۲ ه.ق)
۴۰	فرمانروایی بهاءالدوله (۴۰۳-۳۷۹ ه.ق)
۴۱	امارت سلطان الدوله (۴۱۲-۴۰۳ ه.ق)
۴۳	امارت مشرفالدوله (۴۱۶-۴۱۲ ه.ق)
۴۳	امارت جلال الدوله (۴۲۵-۴۱۸ ه.ق)

- ۴۵ امارت ابوکالیجار (۴۴۰-۴۳۵ ق.ه)
- ۴۶ امارت ملک رحیم و انقراض امپراتوری (۴۴۷-۴۴۰ ق.ه)
- ۴۸ علل انحطاط آل بویه در عراق

فصل سوم: اوضاع سیاسی خلیج فارس و دریای عمان در قرن چهارم

۵۳ هجری

- ۵۶ بریدیان بصره (۳۴۹-۳۱۶ ق.ه)
- ۶۰ قرامطه بحرین از آغاز تا زوال (۴۶۹-۲۸۶ ق.ه)
- ۷۰ سلاطین عمان (خوارج و بنو وجیه)
- ۷۰ خوارج
- ۷۱ محمد بن ابی عفان:
- ۷۲ وارث بن کعب خروسی:
- ۷۲ غسان بن عبدالله:
- ۷۶ حکومت بنی وجیه و زنگیان در عمان (۳۶۲-۳۲۰ ق.ه)
- ۷۸ پی نوشت ها

۷۹ فصل چهارم: روابط خارجی آل بویه و بریدیان بصره

- ۷۹ روابط آل بویه و بریدیان
- ۸۴ عوامل موثر در برقراری روابط خصمانه آل بویه با بریدیان
- ۸۵ موقعیت جغرافیایی بصره
- ۸۶ ویژگی های جغرافیایی بصره
- ۸۸ اهمیت اقتصادی بصره بر مبنای جغرافیای آن
- ۹۲ اهمیت نظامی بصره بر مبنای جغرافیای آن
- ۹۵ اهمیت سیاسی بصره بر مبنای جغرافیای آن
- ۹۶ پی نوشت ها

۹۷ فصل پنجم: روابط خارجی خاندان بویه و قرامطه بحرین

- ۹۷ روابط آل بویه و قرامطه بحرین
- ۱۰۰ علل ایجاد سیاست صلح طلبانه آل بویه در روابط با قرامطه
- ۱۰۰ موقعیت جغرافیایی بحرین
- ۱۰۳ تأمین امنیت بنادر خلیج فارس
- ۱۰۵ تأمین امنیت شهرهای عراق و کاروان های حج
- ۱۰۶ رقابت آل بویه با فاطمیان مصر

مقدمه

در شرایطی که در قرن چهارم هجری و همزمان با ضعف و فتور خلافت عباسی نهضت‌ها و جنبش‌های آزادی‌خواهانه و استقلال‌طلبانه علیه خلافت عباسی در بغداد و سایر سرزمین‌های اسلامی شروع شده بود، خاندان ایرانی و شیعی مذهب بویه از نواحی شمال ایران و منطقه دیلم ظهور یافتند و با مشارکت و مساعدت سه برادر به نام‌های علی، حسن و احمد در سه حوزه شیراز، ری و بغداد حکومت‌هایی را تشکیل دادند. حضور برادران بویی در عرصه قدرت و سیاست برای نخستین بار با ورودشان به دستگاه نظامی ماکان کاکي (۳۲۹-۳۱۸ ه.ق) صورت گرفت. ماکان از امراء دیلمی بود که با بهره‌گیری فراوان از رقابت مدعیانی چون اسفار و مرداویج موفق گردیده بود که در آن هنگام طبرستان، گرگان و نیشاپور را در اختیار گیرد.

پسران بویه پس از جدایی از ماکان به مناطق مرکزی ایران رفتند. ایشان در آغاز نواحی مرکزی و جنوبی ایران را از سلطه وایان و عاملان عباسی رها کردند و با تصرف فارس پایه‌های حکومت خود را بنا نهادند. در واقع آنان با فراست و زیرکی که داشتند و با بهره‌گیری از مهارت‌های نظامی در سواره نظام و پیاده نظام موفق به تصرف نواحی مرکزی و جنوبی ایران گردیدند و سلسله آل‌بویه را تشکیل دادند. بدین ترتیب فرمانروایی‌ای روی کار آمد که برای نخستین بار این نواحی را زیر استیلاي متمرکز بغداد رها کرد و تحت فرمانروایی دودمانی ایرانی متحد گردانید. آل‌بویه حتی دستاوردی بیش از این داشتند. آنان دست به کاری زدند که در تاریخ اسلام سابقه نداشت. زیرا از فلات ایران به عراق آمدند و خلافت عباسی را زیر سلطه خویش گرفتند (فرای، ۱۳۷۹: ۴/ ۲۱۸-۲۱۷). برادران بویی موفق گردیدند با غلبه و تسلط بر نواحی مرکزی و جنوبی ایران و سرزمین عراق تا حدودی از لحاظ وسعت جغرافیایی، امپراتوری باستانی ایران را احیاء کنند.